

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning vid Malmens
friskola i Gällivare kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Malmens friskola* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framtidsytande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Malmens friskola* i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9–10 och 34 §§, 4 kap. 4–7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare, elever och elevhälsa samt av inkommen dokumentation och officiell statistik.

Rektorns uppföljning och analys

Rektorn följer regelbundet och strukturerat upp och analyserar skolans kunskapsresultat och undervisningens genomförande. I dialog med lärarna följer rektorn upp både omdömen och betyg i samtliga ämnen och årskurser samt hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Uppföljningen genomförs vid på förhand bestämda avstämningstillfällen såsom mitterminsavstämningar och i slutet av höstterminen vid respektive läsårsslut. Detta kompletteras med veckovisa möten där elevernas resultat ständigt är i fokus och diskuteras för att utveckla arbetet.

Vidare skaffar sig rektorn en tydlig bild av styrkor och utvecklingsbehov i undervisningen genom egna observationer och samtal med lärare, elever och representanter för elevhälsan. Rektorn gör klassrumsbesök i alla klasser i stort sett dagligen. Utöver den direkta insynen i klassrummen får rektorn också en mycket god bild av undervisningen och övriga delar av skolans arbete genom den dagliga dialogen med elever. Huvudmannen har medvetet placerat rektorns arbetsrum direkt vid ingången till skolan. Detta i syfte att ge rektorn möjlighet att se alla som kommer och går samtidigt som det, med rektorns policy om "öppen dörr", skapar goda förutsättningar för samtal med elever och personal. Rektorn tar också del av de äldre elevernas åsikter om skolan och undervisningen genom att de får i uppdrag att skriva ett brev till rektorn vid läsårsslut. Eleverna får för varje ämne svara på några styrande frågor, exempelvis "vad skulle du önska blev bättre?". Rektorn läser och delger lärarna slutsatserna.

Utifrån analyser av förutsättningar och resultat fattar rektorn beslut om utvecklingsinsatser och om hur resurser ska fördelas. Arbetet med att stärka elevernas läsförmåga har varit prioriterat under de senaste åren då det framkommit i uppföljningar att det funnits behov av att öka både läshastighet och läsförståelse. Resurser i form av lärare och resurspersonal fördelas till de områden eller grupper som identifierats ha särskilda utmaningar eller behov. Exempelvis har en klass som hade lägre målluppfyllelse i matematik under vårterminen extra resurspersonal från läsårets start. Insatserna utvärderas efter fyra veckor varpå rektorn fattar beslut om eventuella förändringar av resursanvändningen.

Rektorns ledning och organisation

Rektorn leder det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Rektorn har skapat en tydlig organisation för samverkan mellan lärare och representanter för elevhälsan och det kollegiala lärandet bedrivs utifrån beslutade utvecklingsområden kring läsning, trygghet och studiero. Vidare följer rektorn upp och leder arbetet genom att planera för och skapa strukturer tillsammans med lärarna. Skolan har utifrån detta tydliga rutiner och förhållningssätt, exempelvis kring frånvarohantering, fasta platser i klassrummen och insamlandet av mobiltelefoner. Om inte mobiltelefonerna används som ett redskap i undervisningen samlar lärarna in dessa i inledningen av lektionen.

Nya lärare får vid anställningen ett omfattande stöd av rektorn och av en utsedd mentor kring arbetet på skolan. Under den första tiden sker täta möten för att rektorn ska försäkra sig om att läraren får en god introduktion kring bland annat rutiner och förhållningssätt. Om läraren inte är behörig ges också stöd vid bedömning och betygsättning av skolans legitimerade lärare.

Rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete

Rektorn leder ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan och vidtar vid behov åtgärder för att alla elever oavsett könstillhörighet ska få samma förutsättningar att lära och utvecklas. Rektorns uppföljning görs utifrån ett jämställdhetsperspektiv genom att hen analyserar kunskapsresultat och resultat kopplade till trygghet och trivsel utifrån kön. Enligt rektorn har de inte identifierat några tydliga mönster mellan flickors och pojkars resultat, det varierar mellan ämnen och år. När resultaten skiljer sig åt så handlar det oftast om skillnader mellan klasser och individer, inte om att flickor eller pojkar lyckas olika väl i olika ämnen eller att de har olika uppfattningar om hur det fungerar på skolan.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare, elever och elevhälsa samt av observationer, inkommen dokumentation och officiell statistik.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Lärarna använder medvetna strategier för att synliggöra syfte och innehåll i undervisningen för eleverna. Lärarna synliggör lektionsstrukturen genom att skriva start- och sluttid, tema och arbetsuppgifter på tavlan. Vidare framkommer flera exempel där lärare kommunicerar syftet med undervisningen utifrån respektive kursplans innehåll men också hur eleverna kommer att ha nytta av kunskaperna i vardagslivet. Exempelvis beskriver läraren vid en matematiklektion vikten av att kunna använda överslagsräkning i affärer eller vid byggnationer och när materialåtgång ska beräknas.

Undervisningen är strukturerad och består av olika arbetsformer och arbetssätt för att skapa en variation och balans. Lärarna ser till att det finns ett logiskt flöde mellan arbetsmoment och inleder ofta lektionerna med en kort repetition av tidigare lektioner samt en presentation av innehållet i dagens lektion. Lektionernas innehåll och arbetssätt anpassas efter den tid som finns till förfogande och kan bestå av genomgångar där läraren berättar och eleverna lyssnar eller att eleverna läser texter, ser på film, arbetar enskilt eller diskuterar i grupp eller helklass.

Lärarna har tydliga genomgångar, säkerställer att eleverna förstår innehållet och att de kommer i gång med och vidare i sitt arbete. Lärarna stödjer och hjälper eleverna under arbetets gång så att de bibehåller sitt engagemang genom att exempelvis gå runt i klassrummen för att lyssna, svara på frågor och delta i diskussioner. Lektionerna avslutas gemensamt

och oftast genom en kort summering och en påminnelse om vad nästa lektion ska handla om.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Lärarna arbetar för att skapa goda relationer med eleverna. Lärarna har också höga förväntningar på eleverna och arbetar på olika sätt för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Bland annat använder lärarna strategier såsom att stärka och berömma positiva beteenden och insatser, lärarna låter också de äldre eleverna och deras arbete agera förebilder för de yngre eleverna genom klassövergripande redovisningar och utställningar av alster. Undervisningens innehåll, arbetssätt och examinationsformer anpassas till elevernas olika behov och till viss del efter deras önskemål. Lärarna använder olika typer av uppgifter för att eleverna på olika sätt ska kunna visa sina kunskaper, eleverna får också i flera fall vara med och tycka till ifall de vill göra muntliga eller skriftliga redovisningar.

För att stimulera och utmana eleverna utgår lärarna i flera fall från elevernas intressen och försöker skapa arbetsuppgifter som är relevanta för dem. Lärare i olika ämnen arbetar på ett strukturerat sätt ämnesövergripande, ungefär var femte vecka finns tid avsatt för basdagar eller temaveckor. Eleverna i årskurs 8 arbetar exempelvis kring temat "civilkurage" i svenska, engelska och samhällsorienterande ämnen.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Lärarna ger eleverna goda möjligheter till inflytande över arbetssätt och innehåll i undervisningen. Lärarna lyssnar på elevernas synpunkter och tar hänsyn till deras önskemål. Elever uttrycker att de har möjligheter att påverka innehåll, arbetssätt och examinationsformer. Vidare framkommer det att eleverna också ges möjlighet att utvärdera undervisningen, detta sker dels muntligt och löpande i det dagliga arbetet, dels mer strukturerat i form av enkätundersökningar och skrivuppgiften "brev till rektorn". I och med satsningen på att öka elevernas läsförmåga har skolan ökat sina inköp av skönlitteratur och klassuppsättningar av böcker, där får eleverna vara med och bestämma vilken litteratur de vill ha på skolan.

Eleverna ges tillfällen att reflektera över sitt eget lärande och att utveckla sin förmåga att ta ansvar för sin inlärn timer och sitt arbete i skolan. Lärarna ger i undervisningen eleverna möjlighet till reflektion, exempelvis genom att ställa öppna frågor där det inte finns ett givet svar. Lärarna ger också eleverna möjligheter att välja svårighetsnivå på vissa uppgifter.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6–7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare, elever och elevhälsa samt av observationer, inkommen dokumentation och officiell statistik.

Arbetet för studiero och lugn miljö

Personalen bedriver ett samlat arbete med att skapa studiero som eleverna involveras i. Överlag är studieron väldigt god, även om det i någon enstaka grupp arbetas aktivt för att ge eleverna en än bättre arbetsmiljö. Elever berättar att studieron sällan är ett problem på deras lektioner, utsagor som också bekräftas av elevers och lärares skattningar av frågor kring studiero i den senaste Skolenkäten där alla svarsgrupper har höga resultat. I arbetet för att skapa god studiero genomför skolan gemensamma aktiviteter, exempelvis aktivitetsdagar och fjällvandringar för att skapa en god gruppdynamik och trygghet. Andra strategier som används, utöver igenkännande struktur i undervisningen är bland annat fasta platser i klassrummen, uppdelning i mindre grupper och mobilförbud på lektionerna i de fall mobiltelefonerna inte används som ett lärverktyg i undervisningen.

För att bryta upp invanda mönster och destruktiva gruppkonstellationer använder skolan en arbetsmetod kallad "bryt och byt". I korthet innebär det att lärarna uppmanas att bryta grupper och byta placeringar för att öka elevernas engagemang och för att undvika stagnation. Enligt rektorn har detta lett till en mer dynamisk och inkluderande lärmiljö där eleverna får möjlighet att delta i olika grupper och aktiviteter.

Arbetet för trygghet

Det bedrivs ett aktivt och medvetet arbete för att skapa trygghet på skolenheten. Skolan kartlägger elevernas trivsel och trygghet bland annat genom elevenkäter, utvecklingssamtal och mentorssamtal. Såväl skolans egna undersökningar som resultat från Skolenkäten ger en bild av att eleverna generellt är väldigt trygga. Lärarna och kuratorn arbetar för att

skapa och upprätthålla goda relationer till eleverna genom att vara närvarande och anträffbara för eleverna även utanför lektionerna, i korridorer, uppehållsrum och ute på skolgården. Att det är en liten skola där alla känner till alla beskrivs vara en framgångsfaktor i arbetet. Att rektorns kontor är placerat vid ingången är ytterligare en faktor som påverkar tryggheten positivt då rektorn kan ha kontroll över om någon utomstående person kommer in på skolan.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor och lärare samt av inkommen dokumentation och officiell statistik.

Rektorns analys av betygssättningen

Rektorn, som också undervisar i matematik, följer upp och analyserar eventuella avvikelser i lärarnas betygssättning. I samband med det systematiska kvalitetsarbetet analyseras betygssättningen tillsammans med lärarlaget. Lärarna och rektorn diskuterar i många fall också bedömningsarbetet löpande under terminerna. Respektive lärare som genomför nationella prov i sina ämnen fyller i en blankett där avvikelser mellan provresultat och betyg redovisas. Resultaten motiveras och diskuteras sedan i samtal mellan rektor och lärare. Skolan har de senaste åren inte några avvikande resultat gällande korrelationen mellan provresultat och betyg i jämförelse med nationella genomsnitt. Rektorn uppger att hen inte heller identifierat några avvikelser i lärarnas bedömningar som skulle tyda på att de tolkar kriterierna olika.

Kvalitetssäkring av bedömningar och betyg

Rektorn ger lärarna förutsättningar att regelbundet samverka med varandra kring bedömningar och betygssättning samt ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att kvalitetssäkra sina betyg, exempelvis sambedömningar och Skolverkets bedömningsstöd. Även om några lärare

uttrycker att de saknar ämneskollegor att bedöma tillsammans med så arbetar lärarna i flera fall ämnesövergripande och sambedömer där elevernas kunskaper. Sambedömning sker även av de nationella proven. Vidare sker regelbunden fortbildning på området, exempelvis genom att gå igenom utbildningsfilmer, matriser och Skolverkets bedömningsportal. Rektorn ger lärarna goda förutsättningar att samverka i arbetslagen kring bedömningsfrågor, såväl löpande i vardagen som vid avsatta tider för möten.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av utredaren Mattias Ryd.

Utredaren Robert Sondell har varit föredragare i ärendet. I handläggningen av ärendet har även utredaren Kajsa Wennberg och undervisningsrådet Agnetha Burström medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sju lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En intervju med representant för skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. De dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 8–9 oktober 2024. Besöket genomfördes av Robert Sondell och Kajsa Wennberg.

Malmens friskola är belägen i Gällivare kommun och drivs av huvudmannen Malmens friskola AB där även Rymdgymnasiet i Kiruna kommun ingår. Verksamheten vid Malmens friskola omfattar 135 elever i grundskolans årskurser 4–9. Skolenheten leds av en rektor.

Malmens friskola AB (556552–8022) har godkännande att bedriva verksamhet för grundskola årskurs 4–9 i Gällivare kommun enligt Skolverkets beslut den 22 december 1997 (dnr 97:218) samt Skolinspektionens beslut den 23 augusti 2013 (dnr 2013:684).